№ 111 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՄԱՅԻՍԻ

1913
ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՄԱՅԻՍԻ № 111

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարվանը և 7 ամսվանը 6 ռուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.

Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ»
Сергіевская ул. № 5.
Tiflis, Rédaction „Mschak"

Խմբագրատան տելեֆոն № 2—53.

ՄՇԱԿ

Խմբագրությունը բաց է առաւօտեան 10—2
(բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10—20 կոպ.

Տպարանի տելեֆոն № 67.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ՄՇԱԿ

Հասցէն՝ ТИФЛИСЪ, Редакція „МШАКЪ".
TIFLIS, Rédaction du journal „MSCHAK".

ՅՈՒՆՈՒՍԻ 1-Ի Մինչև ՏԱՐՎԱՑ ՎԵՐՋԸ 6 ՌՈՒԲ.

Բաժանորդագրվել կարելի է իւրաքանչիւր ամսի 1-ից սկսած:

Հասցէն փոխելու համար պէտք է ուղարկել նաեւ հին հասցէն եւ 40 կ. Նամակագրողմ՝ ՀԻՆ ՀԱՍՑԷՆ եւ 40 կ. չուղարկողների ինդիրները՝ հասցէն փոխելու վերաբերմամբ՝ ԿԸ ԹՈՂՆՎԵՆ ԱՆՀԵՏԱՔՐՔԻՐ:

Յայտարարութիւնների համար պիտի վճարել I երեսի վրա իւրաքանչիւր տողատեղին (պետիտ)—20 կ., IV երեսի վրա—10 կոպ.:

Կովկասից դուրս գտնվող անձերի և հիմնարկութիւնների յայտարարութիւնները բացառապէս ընդունվում են՝ Մոսկվայում—Центральная Контора Объявленій Торг. Дома Л. и Э. Метцль и К°, և նրա բաժանմունքներում՝—Պետերբուրգում՝ Морская, 11, Վարշավայում՝ Маршальковская, 130, Վիլնայում՝ Большая 38, Պաքվում՝ 8 Площадь Биржи.

1913 թվի տարեկան բաժանորդները, որոնք առ 1-ն յունվարի 1914 թ. լրիւ վճարած կունենան բաժանորդավճար 10 ռուբլին, օրինաւոր կը ստանան հետեւեալ 2 գրքերը. 1) «Մշակ» եւ հայ կինը», 2) «Մշակի» բատանամ եակ»:

ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ (ԱՄԱՌԱՑԻՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ)

Հինգշաբթի, մայիսի 23-ին
Ժողովարանի պ. պ. անդամների, կանգիդատների, նրանց ընտանիքների և հիւրերի համար
ԿԸ ԿԱՅԱՆԱՅ

ՀԱՄԵՐԳ ՅԱՅՏՆԻ ՏԻՆՈՐ Տ. ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ բարեհոռն Ա. Շանչիեվի և մեցցո-սոպրանո Լիդէն-Թումանովայի: Կը դաշնակցէ տ. Ն. Ա. Գրիգորեան: Տ. Նալբանդեան ի միջի այլոց կերգէ նաև հայերէն երգեր:
Սկիզբն երեկոյեան ժամը 9-ին:
Տոմսակների գները 50 կ.-ից մինչև 20 կոպէկ:
Երեկոյթին կը նուագեն ՍԱԶԱՆԴԱՐՆԵՐ:
Հիւրերը՝ ընդհանուր հիմունքներով՝ մուտքի համար վճարում են—տղամարդիկ 50-ական կոպ., կանայք և ուսանողները 25-ական կոպէկ:
առ. 416. 1—1

Ուրբաթ, մայիսի 24-ին
Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկ. դահլիճում
(Աբամ-Սարգեան հրապար.)
Բարեհաճ մասնակցութեամբ դերասանուհի ՅԱՄԻԿԻ և հայկական սեկցիայի սիրողների
Տեղի կունենայ գրական երաժշտական
ՇՔԵՂ ԵՐԵԿՈՅԹ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՈՎ
Առաջին անգամ Կովկասի բեմի վրա կը խաղացվի
ԾԻԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒՆ
Դերերի՝ Շէյխ-Սաֆօն, Գարուն, «Цыганскіе романсы», «Испанское балеро», կարուներ «Жизнь за царя» օպերայից, դուէտներ, «Сказки Гофмана»-ից «Бѣлая акація» և այլն.
Կը դաշնակցէ օր Խոջա-Էյնաթեան
ԿԸ ՆՈՒԱԳԻ ՍԱԶԱՆԴԱՐՆԵՐԻ ԽՈՒՄԲԸ
Պօսա-կոնֆետի, բուֆէտ
Սկիզբն է երեկոյեան ժամը 8½-ին ◆ Տեղերի գները՝ 1 ր. 50 կոպ.-ից մինչև 25 կ.:
առ. 407. 1—1 Պատասխանատու կարգագրիչ Ա. Դիլոսեան

Թիֆլիսի Ժողովարան
(ԱՄԱՌԱՑԻՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ)
Հինգշաբթի, մայիսի 23-ին
Տեղի կունենայ
ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ
ՋԱՆ-ԳԻԻԼՈՒՄ
I
◆ Խմբական երգեր և ասանաւորներ ◆
II
ՋԱՆ-ԳԻԻԼՈՒՄ-գիւղում
Մասնակցում են Կ. Հ. Բ. Ընկ.
ԽՈՒԴԱԴԵԱՆ
Որբևանցի սաւուհիները
III
ՍԻՆԷՄԱՏՕԳՐԱՖ
Բաղդի կճուճը—պրիզներով,
„ՏԻԿՆԻԿ" Երեկոյից յետոյ՝ **ՊԱՐԵՐ**
Սկիզբն է երեկոյեան ժամը 5-ին
Մուտքը մեծերի համար 30 կ., փոքրերի՝ 20 կ.: Տոմսակները ծախվում են Թիֆլիսի Զմերեայեան Ժողովարանում շվեյցարի մատ:
առ. 418. 2—2

Հոյս տեսաւ
ԱՐՇԱԿ ՏԷՐ-ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ
ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ
Եւրոպական ձայնագրութեամբ, աշակերտների և ուսուցիչների համար:
Գինն է 25 կոպէկ:
Ստանալու համար դիմել հեղինակին՝ Анановское арм. женское училище. Учителю музыки и пѣнія А. М. Теръ-Осепянъ.
Ուսուցիչներին զեղչ 20%.
(ա.օ.) 420. 3—1

ԲԺԻՇԿ
ՅՈՒՍԱՆԻԿ ՆԱԲԱԹԵԱՆ
Ընդունում է հիւանդներ կանանց և մանկաբարձութեան վերաբերեալ ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, երեկ. ժամը 5—6-ը:
Հասցէն՝ Բարշչէվսկայա № 1.
առ. (Կ. Հ. Հ.) 4. 100—57

ՆԿԱՐԻՉ
Ա. ՖԷԹՎԱՃԵԱՆԻ
ԱՆԻՒ ԱԼԲՕՄԸ
գունատիպ
Լոյս տեսած Վիէնայի Դոմֆիշէ Ֆունտա Ինդուստրի Կայսերական Ընկերութեան տպարանում:
ԾԱԽՎՈՒՄ Է Թիֆլիսում. մեծաքանակ—Մատենագրի խանութում (Մաքթեան կղզի). իսկ հատով—«Ռլան և Նուար» խանութում և «Գուտենբերգ» գրավաճառանոցում:
Գինը—հատով՝ 1 ր. 20 կ., մեծաքանակ գնողներին զեղչ 20%.
(հ.կ.) առ. 423. 25—1

ԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
Բարշչէվսկայա 13, տելեֆոն 4—21.
Ընդունելութիւն թէ կանացի և թէ ներքին, նոյնպէս և վիրաբուժական կարգը ունեցող մնայուն ստաціոնարն հիւանդների (բացի վարակիչ և հոգեկան հիւանդութիւններից), վաղօրօք գրվելու պայմանով:
Ընդունելութիւն կանացի, ներքին և մանկական իւանդութիւն ունեցող երեխեկ հիւանդների, ամեն օր՝ ցեր. ժամը 11-ից մինչև 12-ը:
Ընդունելութիւն պրոֆ. Մ. Ս. Սուբբոտինի կողմից վիրաբուժ. կարգը ունեցող հիւանդների, վաղօրօք գրվելու պայմանով, երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը ցեր. ժամը 1—2-ը:
Հիւանդանոցի բժիշկները
Ա. Ա. Յարութիւնեան, Ե. Ե. Վասիլիզարով, Վ. Ա. Զակրժէվսկի, Հ. Գ. Կալամկարեան, Ա. Ա. Նօվիցկիյ, Գ. Ն. Տէր-Ներսէսեան, Ե. Զ. Ռամիկեան, Ա. Ռ. Փիշէր, Ս. Պ. Շահպարոնեանց. Կօնսուլտանտ՝ պրոֆեսոր Մ. Ս. Սուբբոտին:
(հ.կ.) առ. 779. 100—56

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Գ. Յ. ԳԱՐԱԿԻՎԼԵԱՆ
(Նախկին օգնական Կամայեվի)
Վերադառնալով արտասահմանից վերսկսել է հիւանդների ընդունելութիւնը
Ամեն օր՝ առաւօտեան ժ. 9—1½-ը և երեկ. ժ. 4—7-ը
Վեկամինովսկայա փողոց № 4, բն. 3.
առ. (օ.մ.) 129. 50—38

По умѣреннымъ цѣнамъ
Новѣйшихъ изящныхъ рисунковъ.
◆ ПОЛНОМѢРНЫЕ ◆
ОБОИ
ФАБР. СКЛАДЪ
МАНГИКІАНА
ПУШКИНСКАЯ № 7.
(Г. Л.) 357. 50—6

ԲԵՐԼԻՆԻ ՀԵՄԱԼՍՄԲԱՆԻ
ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. Գ. ՄԵՀՐԱԲԵԱՆՑ
Ներքին հիւանդութիւններ՝
առանձնապէս կրծքի, ԹՈՔԱՈՏԻ և սրտի:
Բժշկութիւն նաև ՏՈՒՐԲԵՐՈՒԼԻՆՆԵՐՈՎ, ԲԸԴԻի պրէպարատներով և վիրաբուժական մէջոցով՝ ՊՆԵՎՄՈՏՈՐԱՅՈՎ:
Ընդունելութիւնը ամեն օր, առաւօտեան ժամը 9—1-ը և երեկոյեան ժամը 5—8-ը:
Շաբաթներին առ. ժամը 9—10-ը ձրիաբար:
Սօլոլակ, Բէհբութեան փող. № 23 (անկիւն Դանօվսկայայ). Հեռախօս 7—92.
(հ.կ.) առ. 62 100—78

ՔԻԻՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ

Օլգենինը, որ իր կատարած ճանապարհորդութեան ժամանակ եղել է քիւրդական բնակչութեան շատ վայրերում, այն տպաւորութիւնն է ստացել, որ քիւրդերը ներկայումս համակված են որոշ ներգործական դեր կատարելու գաղափարներով:

Քիւրդերի մէջ վաղուց զոյութիւն են ունեցել որոշ քաղաքական կազմակերպութիւն ունենալու ձգտումներ: Բայց նրանք աջողութիւն չեն ունեցել, որովհետև քիւրդական հանրութիւնը ընդունակ չէ հանդիսացել քաղաքական սակաւաթիւ քաղաքական փորձերը վերջացել են անաջողութեամբ:

Ներկայումս քիւրդերը խրախոյս են գտնում իրանց քաղաքական ծրագիրների իրագործման համար օսմ. կառավարութիւնից, որը պատրաստ է մի որոշ արտօնութիւն սահմանել նրանց համար, որպէսզի հակակշիռ մի մարմին կազմվի հայկական ծրագիրների և տենչերի դէմ:

Բայց քիւրդերը ներկայումս էլ անընդունակ են հանդիսանում քաղաքական ծրագիր իրականացնելու համար:

Նրանք բաժանվել են երեք ճիւղի, որոնք գնում են տարբեր ճանապարհներով:

Առաջինը Աբդիլ-Բէգակի գլխաւորութեամբ ձգտում է ձեռք բերել իրաւունքներ իր օգտին և հպատակեցնել միւսներին, երկրորդը՝ ջանք է գործ դնում քաղաքական ձեռնհասութեան և ղեկավարութեան թեկնածութիւնը ամրացնել Բէգէր-խանի օգտին, իսկ երրորդը չէ հաւատում քիւրդերի քաղաքական կազմակերպութեան և հետևում է աւանդական քաղաքականութեան՝ առաջ գնալ այժի թելադրանքով և չը շեղվել իրական շահերի շրջանակից. ուստի նա աւելի բարձր է դասում այսօրվայ օգուտը թէկուզ աւարներով ու թալաններով, քան վաղվայ գեղեցիկ յոյսերը:

Առաջին խմբերը իրանց համար նպատակ չեն դրել կողոպտել և կոտորել հայերին. նրանք նոյնիսկ որոշ հանգամանքներում կը ցանկանային համաձայնութիւններ կայացնել հայերի հետ, բայց նրանք անկարող են զսպել թէ իրանց հետ գործակցող ուրիշ ապեցիկներին և թէ երրորդ չէզոք համախմբման հետևողներին:

Իսկ միևնոյն ժամանակ օսմանեան անխելացի պետական գործողների դաւադրական թելադրանքները զրգռում են քիւրդական մասսայի մէջ գտնվող գազանաբարոյ անհատներին և վառում նրանց մէջ ֆանատիկոսութեան կրակ բարբարոսական յորձանքների մէջ նետվելու:

Այդպիսի հանգամանքներում հեշտութեամբ կարող են վրա հասնել սոսկալի անակնկալներ և նորից արիւնով ողողել Թիւրքահայաստանի որբացած հողերը:

Սղերդը, որ քիւրդական համախմբումների և փոխադարձ շփումների խոշոր կենտրոնն է, ամեն օր նորանոր երկիւղներ է ներշնչում տեղական ժողովրդին: Անակնկալների սանչող ուրուականը մաշում է մարդկանց սրտերը և յուսահատութեան որոշումներ թելադրում մասսային:

Եւ ահա մենք տեսնում ենք, որ գարնանային օրերում, երբ երկրագործը պէտք է իր բոլոր ոյժով և եռանդով ձեռք գարկի իր տարվայ աշխատանքին և արդիւնաբեր գործունէութեան, նա վերցնում է գաղթականի մահակը և հեռու երկիրներ փախչելու վճիռ կայացնում:

Տխուր է վիճակը:

Ա. Քալանթար

ԿԱՅՍՐԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Եարօսլալ.—Նոցին Մեծութիւններն Օգոստափառ Զաւակների հետ ժամանեցին Եարօսլալ առ. ժամը 10-ին:

Վաղ առաւօտից քաղաքում տիրում է անսովոր կենդանութիւն: Հրապարակները, փողոցները, Վոլգայի ծովափը լի են հազարաւոր ժողովրդով:

Թագաւորական նաւամատոյցից մինչև տաճարը կանգնած են զօրքերը շարէ-շար, իսկ ձախ կողմը կրթական հաստատութիւնների սաներն իրանց մանկավարժական խմբերի գլխաւորութեամբ:

Հորիզոնում Վոլգայի հարաւային կողմից նկատվում է արքայական նաւատորմի ծուխը: «Մեժէն» շրջենաւը կանգ առաւ նաւահանգստում ուղիղ ժամը 9-ին: Նորին Մեծութիւնը երեւանեան գնդի զգեստով է: Նաւամատոյցում Կայսրին դիմաւորում են մինիստրների խորհրդի նախագահը, ճանապարհների հաղորդակցութեան և ներքին գործերի մինիստրները, Եարօսլալ-ինահանգապետ կոմս Տատիշչեվը: Նաւամատոյցի առաջ կանգնած էր ՊԱՏՈՒՈՒԱԿԸ քաջանախագահով: Նորին Մեծութիւնը ընդունել պատգամաւորութիւններին: Այնուհետև տիրում Նորին Մեծութեանը բաղդ ունեցաւ ողջունել քաղաքագլուխը, որ և մատուցեց աղ ու հաց: Ողորմածաբար արժանացնելով խօսակցութեան ձայնաւորներից շատերին և նահանգի քաղաքագլուխներին, Արքայական Ընտանիքը ժողովրդի խլացուցիչ բացականչութիւններով բարեհաճեց մտնել Ուսպէնսկի տաճարը:

Այստեղ Արքայական Ընտանիքին դիմաւորեց հոգևորականութիւնը՝ գլխաւորված՝ Տիխոն արքեպիսկոպոսի առաջնորդութեամբ, որը և արտասանեց ողջոյնի ճառ:

Հակիրճ մաղթանքը լսելուց յետոյ՝ Նորին Մեծութիւնը Օգոստափառ Ուսարների հետ անցաւ հինաւուրց Սպասկի մենաստանը, որտեղից գուրս գալու ժամանակ երգեցիկ խումբը երգեց ազգային օրհներգը և յօրելեանական կանտատան Իպպոլիտով-Իվանովի ղեկավարութեամբ:

Այնուհետև ցնծագին ողջունվելով ժողովրդից՝ Օգոստափառ Ընտանիքի հետ Կայսրը վերադարձաւ արքայական նաւամատոյցը:

(Ճեպընթաց): Կայսրը Օգոստափառ Ընտանիքի հետ ժամը 12 ու 15 ր. գիշերվայ կայսերական գնացքով բարեհաճեց մեկնել Ռոստով:

—

Կոստրոմա.—Թագաւոր Կայսրը ներքին գործերի մինիստրի ամենահպատակ զեկուցագրի համաձայն ամենաողորմածաբար բարեհաճեց Կոստրոմայի նահանգապետ եգերմէյստեր Սարէմօուիօվին յայտնել բարձրագոյն շնորհակալութիւն՝ Նոցին Մեծութիւնների ժամանման օրերում օրինակելի կարգ ու կանոնի համար:

Նորին Մեծութիւնը բարեհաճեց նուիրել 10,000 ր. Կոստրոմայի աղքատների օգուտին:

—

Կազանի.—Նոցին Մեծութիւններն Օգոստափառ Զաւակների հետ ժամանեցին Կազան առ. ժամը 10-ին:

Վաղ առաւօտից քաղաքում տիրում է անսովոր կենդանութիւն: Հրապարակները, փողոցները, Վոլգայի ծովափը լի են հազարաւոր ժողովրդով:

Թագաւորական նաւամատոյցից մինչև տաճարը կանգնած են զօրքերը շարէ-շար, իսկ ձախ կողմը կրթական հաստատութիւնների սաներն իրանց մանկավարժական խմբերի գլխաւորութեամբ:

Հորիզոնում Վոլգայի հարաւային կողմից նկատվում է արքայական նաւատորմի ծուխը: «Մեժէն» շրջենաւը կանգ առաւ նաւահանգստում ուղիղ ժամը 9-ին: Նորին Մեծութիւնը երեւանեան գնդի զգեստով է: Նաւամատոյցում Կայսրին դիմաւորում են մինիստրների խորհրդի նախագահը, ճանապարհների հաղորդակցութեան և ներքին գործերի մինիստրները, Եարօսլալ-ինահանգապետ կոմս Տատիշչեվը: Նաւամատոյցի առաջ կանգնած էր ՊԱՏՈՒՈՒԱԿԸ քաջանախագահով: Նորին Մեծութիւնը ընդունել պատգամաւորութիւններին: Այնուհետև տիրում Նորին Մեծութեանը բաղդ ունեցաւ ողջունել քաղաքագլուխը, որ և մատուցեց աղ ու հաց: Ողորմածաբար արժանացնելով խօսակցութեան ձայնաւորներից շատերին և նահանգի քաղաքագլուխներին, Արքայական Ընտանիքը ժողովրդի խլացուցիչ բացականչութիւններով բարեհաճեց մտնել Ուսպէնսկի տաճարը:

Այստեղ Արքայական Ընտանիքին դիմաւորեց հոգևորականութիւնը՝ գլխաւորված՝ Տիխոն արքեպիսկոպոսի առաջնորդութեամբ, որը և արտասանեց ողջոյնի ճառ:

Հակիրճ մաղթանքը լսելուց յետոյ՝ Նորին Մեծութիւնը Օգոստափառ Ուսարների հետ անցաւ հինաւուրց Սպասկի մենաստանը, որտեղից գուրս գալու ժամանակ երգեցիկ խումբը երգեց ազգային օրհներգը և յօրելեանական կանտատան Իպպոլիտով-Իվանովի ղեկավարութեամբ:

Այնուհետև ցնծագին ողջունվելով ժողովրդից՝ Օգոստափառ Ընտանիքի հետ Կայսրը վերադարձաւ արքայական նաւամատոյցը:

(Ճեպընթաց): Կայսրը Օգոստափառ Ընտանիքի հետ ժամը 12 ու 15 ր. գիշերվայ կայսերական գնացքով բարեհաճեց մեկնել Ռոստով:

—

Կոստրոմա.—Թագաւոր Կայսրը ներքին գործերի մինիստրի ամենահպատակ զեկուցագրի համաձայն ամենաողորմածաբար բարեհաճեց Կոստրոմայի նահանգապետ եգերմէյստեր Սարէմօուիօվին յայտնել բարձրագոյն շնորհակալութիւն՝ Նոցին Մեծութիւնների ժամանման օրերում օրինակելի կարգ ու կանոնի համար:

Նորին Մեծութիւնը բարեհաճեց նուիրել 10,000 ր. Կոստրոմայի աղքատների օգուտին:

—

Ռ. Դ.—Ն հեռագրում են, որ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներում Ռուսաստանի դեսպան Տատիշչեվը ստանձնել է Ռուսաստանի գաղութների գործերի մինիստրի պաշտօնը:

—

«Вечерн. Вр.»-ն հեռագրում են, որ Կ. Պոլսի ռուսաց դեսպան Գիրսը նորից կարուկ առաջարկագիր ուղարկեց Բ. Դրանը հայկական հարցի առիթով: Դեսպանը տեսակցել է հայոց պատրիարքի հետ, որից յետոյ անմիջապէս խորհրդակցել է Թիւրքաց արտաքին գործերի մինիստրի հետ:

—

Վանի մեր թղթակիցն իր ժամանակին հաղորդել էր մեզ, որ օսմ. գործող բանակի հայ զինուորներից մէկի՝ Երանոսի կինը՝ Փիրուզ անունով՝ առևանգվել է քիւրդերի ձեռքով:

Վանում հրատարակվող «Վան-Տոսպ» թերթին այժմ հաղորդում են Սղերդից, որ այդ կինը մարտի կէսերին փախչելով ապաստանել է Սղերդի հայոց առաջնորդարանը: Փիրուզը նոյն գաւառի խորքերից իր առևանգիչների մօտից բերվել էր Սղերդ քաղաքը՝ հարցաքննվելու նպատակով և պահվում էր տեղական թիւրքերից մէկի տանը: Խուժանը՝ գրգռված՝ սկսել է դիմել դէպի առաջնորդարան, բայց ոստիկանութիւնը կարողացել է ժամանակին կանգնեցնել քիւրքերին: Առաջնորդարանում կայացած հարցաքննութեան միջոցին՝ կինը վճռապէս յայտնել է, թէ ինքն անախտաւորէն ՀԱՄ է իր կրօնին հաստատուն:

—

Կ. Պոլսից հեռագիր է ստացվել Պետերբուրգում, որ այն մասնաժողովը, որ իբր թէ մեկնելու էր հայկական վիլայէթները, դեռ ՄՆում է իր տեղում: Այս օրերս պատրիարքարանը նորից առաջադրութիւն է անելու ռուսաց և ֆրանսիական կառավարութիւններին:

—

Կ. Պոլսից հեռագրում են, որ Արշարունի պատրիարքի և ազգ. խառն ժողովի հրաժարականը անխուսափելի է Թիւրքաց կառավարութեան քար անտարբերութեան պատճառով Հայաստանում կատարվող անասելի բռնութիւնների, սպանութիւնների ու կողոպուտների դիմաց, որոնց մասին պատրիարքն ու ժողովը յոդնեցին մշտական դիմումներ անելով: Մի քանի թղթակիցների ասելով, այդ միացեալ հրաժարականը ծառայելու է ազգանշան Հայաստանում ապստամբութիւն առաջ բերելու և տերրորիստական ակտեր սկսելու հէնց Կ. Պոլսի մէջ:

—

Կ. Պոլսից հեռագրում են, որ Հակիրտիշան հրաժարվեց ստանձնել Թիւրքահայաստանի և Քիւրդստանի տեսչի պաշտօնը:

ԽԱԲԲԻԿՆԵՐ ԲԱՐՁՐ ՀԱՅԵՐԻՑ

Էրզրում, 17 մայիսի

Վերջին 1—2 շաբաթվայ ընթացքում կատարվել են հետևեալ «սովորական դէպքերը» Էրզրումի և մօտակայ շրջանների մէջ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

ՀՈՒՐԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

Կ. Պոլսից մի քանի հեռագիրներ տեղեկացնում են մայրաքաղաքի ռուսաց թերթերին, որ հայոց բողոքագիրը կազմված է շատ խիստ դատձառաքներով ու մատնանշում է, որ հայերը օրէ-օրը մատնվում են վտանգաւոր կացութեան. սպանութիւնները դարձել են համատարած, ամեն տեղից հայի գլխին թափվում են ջարդի ըսպառնալիքներ. աղքատութիւնը յուսահատ վիճակի մէջ է. գեղջուկները վախից դաշտ չեն դուրս գալիս, հայերի մի մասը հարկադրված ձեռք է առնում գաղթականի ցուպը: «Այն տպաւորութիւն է ստացվում,—ասում է պատրիարքը,—որ թիւրքահայը այլևս իրաւունք չունի գոյութիւն ունենալ օսմ. կայսրութեան մէջ»: Բողոքագրին կցված է վերջին դաղանութիւնների ցուցակը:

—

Դիւանագէտների շրջաններից բղխող տեղեկութիւնների համաձայն, հայկական հարցը քննվելու է Կ. Պոլսում պաշտօնավարող մեծ պետութիւնների դեսպանների առանձին խորհրդակցութիւնների մէջ: Ռուսաց կառավարութիւնը վճռել է պնդել, որպէսզի Թիւրքահայաստանում ժանդարմերիայի օֆիցէրները բացառապէս անգլիացիներ չը լինեն:

—

«Вечерн. Вр.»-ն հեռագրում են, որ Կ. Պոլսի ռուսաց դեսպան Գիրսը նորից կարուկ առաջարկագիր ուղարկեց Բ. Դրանը հայկական հարցի առիթով: Դեսպանը տեսակցել է հայոց պատրիարքի հետ, որից յետոյ անմիջապէս խորհրդակցել է Թիւրքաց արտաքին գործերի մինիստրի հետ:

—

Վանի մեր թղթակիցն իր ժամանակին հաղորդել էր մեզ, որ օսմ. գործող բանակի հայ զինուորներից մէկի՝ Երանոսի կինը՝ Փիրուզ անունով՝ առևանգվել է քիւրդերի ձեռքով:

Վանում հրատարակվող «Վան-Տոսպ» թերթին այժմ հաղորդում են Սղերդից, որ այդ կինը մարտի կէսերին

ՅԱՌԱՋԻՆ ՂՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

(«Ազգ»)

Ամերիկեան Ազգային Ընտրութիւնները։ Ինչպէս տեղեկացանք մեր վերջին թերթերէն, Ամերիկեան Ազգային Ընտրութիւնները տեղի ունեցան Հոկտեմբերի 3-ին։ Ինչպէս գրեցինք

ԴՎԿՈՏՈՂՎՈ ՎԵՐԻՏՈՂ-ԺՈՑՈՈ ԺՑՍԿՈՎՈ

Ղ – Ղ.

Ելնելով 8-ից մեր յուսալվելու փոխ-դրությունից, ինչպես նաև ինչպես ասվեց 26-դեղ մարմնավոր և վիճակ ունեցող ամբողջ ազգաբնակչությունը

սեցի, որովհետև փող հաւաքողներից մէկն էլ ես եմ եղել, հետեւելով այն ճշմարտութեան թէ՝ «լաւ է անուն բարի, քան գանձ աշխարհի». ուստի դիմում եմ Կօկանդի յանձնաժողովի անդամներին, թէ ծրագիր Մեաց 204 ը., և եթէ մինչև օրս չէ ուղարկվել ըստ պահանջոյն*), ապա ինչու չէ ուղարկվել և ինչ իրաւունքով։

Պ. Մանուչարեանց

ԿՈՉ

Դէօրթ-Եօլ, 8 մայիս

Դէօրթ-Եօլի Բէլէկեան Որբանոցի աշակերտութեան ընթերցասիրական փափագին գոհացում տալու համար ձեռնարկած ենք կազմակերպել աշակերտական մատենադարան մը, որմէ կրնան օգտուիլ նաև տեղական ուրիշ պարոցներու աշակերտներն եւ։ Այս նպատակին հասնելու համար կոչ կընենք բոլոր բարեսէր անձնաւորութիւններու, հրատարակիչներու ու հեղինակներու, որ ծանօթ հանգամանքներու տակ որբացած աշակերտութեան յարմար ընթերցանութեան գիրքերով ու թերթերով բարեհաճին ճոխացնել սոյն գրադարանը։

Կը փափաքէի սակայն, որ այս կոչը հասարակ դարձած, ամեն օր լսած ու կարդացածներէն չնկատուէր, որովհետև ան այնպիսի վայրի մը օգտին համար է, որու հասմար—ի բաց առեալ վերջին չորս-հինգ տարեշրջանը—շատ քիչ բան ըրած է հայութիւնը և որու համար սակայն գէթ սակէ վերջ շատ ինչ պարտի ընել։

Կիլիկիան այն երկիրն է, որու մասին տեղական շատ հանկնալի յատկնութիւններ ունինք։ Սակայն այդ յատկնութիւնը պէտք է որ արդարանայ ոչ միայն տեղական հայութեան քանակովը, այլ նաև որակովը։ Կիլիկիոյ հայութիւնը դժբաղդաբար, ոչ մին ունի և ոչ միւսը։ Քայլ մը ևս առաջ երթալով պիտի ըսեմ, թէ—հինգհարիւր իմ անձնական փորձառութեանս և Կիլիկիոյ հայութիւնը մօտէն ուսումնասիրած անձնաւորութեանց յայտնած եզրակացութեան վրայ—Կիլիկիոյ մէջ հայութիւն չկայ, այլ միայն հայութեան մօտ և հայանալու յարմար ժողովուրդ մը, ի հարկէ յարգելով բացառութիւնները։ Այս կողմերու հայութեան մէջ չէ եղեր ու չկայ ազգային այն եկեղեցին, որ ուրիշ վայրերու մէջ հայութեան ազգային ոգւոյն պահպանման գլխաւոր վարանն է եղեր։ Հոս չկան այնպիսի դըպրոցներ, որոնք ծառայէին ազգային ոգւոյն վերարծարծման ու տային մանուկ սերունդին դաստիարակութիւն մը, որ հայկական ըլլար, կամ գէթ ոչ թիւրքական։ Որովհետև այս կողմի հայութիւնը թիւրքախօս ըլլալով անգիտակ կը մնայ եկեղեցական ժամերգութեանց, որ, գէթ մասամբ մը հասկընալի ընծայելու համար, հարկ կը դառնայ Ս. Գրքի ընթերցանութիւնն ու հաղուագէպ քարոզութիւնները թիւրքերէնով կատարել, ինչ որ կը կորսնցնէ ազգային եկեղեցւոյ վեհութիւնն ու խկատիպ ոգին։ Իսկ դըպրոցներու մէջ, մանաւանդ օտար միսիոնարաց ու բողոքականաց, տակաւին մինչև վերջերս հայերէն լեզուն ու գիտութիւնները կը դասախօսուէր հայատառ թիւրքերէնով, որով՝ հայ մանկտին կը ծանօթանար հայ տառին, բայց ոչ երբէք հայ լեզուին։ Այդ տխուր իրողութիւնը լաւ բացատրելու համար կը բաւէ յիշել, թէ նոյնիսկ քահանայ եկեղեցւոյ մէջ իրարու հետ թիւրքերէնով կը խօսակցին, օրինակ՝ «շու մումը եաք, շու բուրվառը գէթիր», և այլն։

Իսկ ժողովուրդ մը, որ զրկուած է այս երկու ազդակներէն, կամ անոնց խաթարուած տեսակէն միայն ունի, հասկնալի է թէ ատոնց ազդեցութեամբ ինք ևս որքան հեռացած կըլլայ իր այն ցեղակիցներէն, որոնք կրցած են պահպանել ու միշտ ազնուացնել, իբր ազգային գոյութեան անհրաժեշտ օրգաններ, թէ մին և թէ միւսը։

Եւ սակայն պէտք է որ Կիլիկիոյ մեր խորթացած եղբայրակիցները հայանան։ Անոնք կուզին ալ ատիկա, որովհետև անշուշտ կը գիտակցին իրենց վիճակին. այդ ուղղութեամբ ինքնաբեր ու պարտադրեալ քայլեր ալ կառնուն. կը մնայ միայն քաջալերել զանոնք։

Այս ժողովուրդը պէտք է որ հայանայ, ազգայնանայ եկեղեցին և դպրոցը, մանաւանդ այս վերջինը։ Եկեղեցին հայացնելու, այսինքն իր դաստիարակիչ բարձրութեան՝ գէթ միւս տեղերու չափ հասցնելու համար թող մատչէ մեր կղերը, իսկ դպրոցի մասին պէտք է հոգածու ըլլան կրթական-բարեգործական ընկերութիւնները, կրթական պաշտօնեաներն ու հասարակական գործիչները։

Մեր երկու պատկառելի ընկերութիւնները—Միացեալն ու Բարեգործականը—վեհանձնօրէն իրենց ուսերուն վրայ առած են այս ծանր հոգը, իրերօգնութեամբ բանալով այս խորթացած ժողովուրդին մէջ իրապէս ազգային դպրոցներ, որոնցմէ մին Դէօրթ-Եօլի մէջ, «Բէլէկեան Որբանոց» անուամբ, ուրուն 90-ի մօտ արժանաւոր ու աշխատասէր որբուկներուն համար է որ կընեմ այս կոչը։

Կիլիկիոյ զանազան կողմերէն հաւաքուած այս որբերը իրենց դասերու և գործնական աշխատութեան ժամերէն յետոյ դուրսէ ընթերցանութիւններ կատարելու համար ալ ժամանակ կը գտնեն, բայց նորակառոյց հաստատութիւնս, առ այժմ, ի վիճակի չէ գոհացում տալու ատոր, ու որովհետև կարելի չէ զրկել տղան, մանաւանդ որբը այդ միխիթարական միջոցէն, ուստի աւագ պարտականութիւն մը համարեցինք, յոյսերնիս կրթասէրներու նուիրատուութեանց վրայ դրած՝ Որբանոցիս մէջ հաստատել աշակերտական մատենադարան մը, թելադրուելով գլխաւորաբար տղոց ընթերցասիրութենէն, որուն գոհացում տալու համար անունք կը դիմեն իրենցմէ բարձր ու անհասկնալի թերթերու ու գիրքերու։

Կիլիկիոյ հայ ժողովուրդին մեծամասնութեան այսպէս խորթացած ըլլալուն պատճառաւ անոր մէջ անհետացած են հայուն յատուկ նկարագիրն ու սովորութիւնները, և նա ենթարկուած է թիւրքական ազգանիշ ազդեցութեան։ Կիլիկիոյ ուսուցչութիւնը, ուրեմն, կրկնակի գործ մը ունի կատարելիք. ան նախ պիտի քանդէ, մաքրէ հինը, որ, ըսի, թիւրքական է, ու յետոյ անոր տեղ պիտի շինէ նորը, որ ազգութիւնը, հայութիւնը պարտի ըլլալ։ Դժուարին գործ, արդարև։ Ուրեմն, մենք այս որբերուն ձեռքը պիտի տանք գիրքեր, որոնք թէ շինեն անոր մէջ նոր նկարագիր մը, բնատոմիկ ու մաքուր, և թէ դաստիարակեն անոր միտքը անհրաժեշտ ու շինիչ գաղափարներով։

Մենք թախանձագին կը խնդրենք ուրեմն մեր հրապարակագիրներէն, մանաւանդ մանկական ու մանկավարժական, և դարձեալ այդ տեսակի հեղինակներէն ու կրթասէր անհատներէն, որ բարեհաճին իրենց նուէրներով ճոխացնել մեր մատենադարանն ու ատոնց ի վարձատրութիւն ընդունիլ մեր որբերու սրտագին շնորհակալութիւնները։

Կը սպասենք, որ «Աղբիւր-Տարազի», «Հասկերի», «Ցուշարարի» և այլն այս կարգի թերթերու ու մանկական ընթերցանութեան գրքերու հեղինակները և ուրիշներ անպատասխանի չեն ձգեր մեր այս կոչը ու կը բարեհաճին իրենց նուիրատուութեամբ մխիթարել մեր որբուկները, որոնցմէ պիտի վերընձիւղի կիլիկեան ապագայ հայութիւնը։

Լևոն Աճէմեան

(Ուսուցիչ Բէլէկեան Որբ.-Վարժարանի)

Հասցէ.—Adana. Deurt-Jol, Orphelinat Kéléguian.

ՍՐՎԱՅ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

— Վիէննայում մի խումբ պրոֆէսորներ և պատգամաւորներ ներկայացան պրեմիէր-մինիստրին և յայտնեցին, որ մեզոտորիայի ճառագայթնեռով թառոկեան բժշկութիւնը տուել է շատ փայլուն հետեւանքներ։

— Աւստրիական զինուորական շըրջանները, քննելով գնդապետ Բէդլի «գործունէութեան» հետեւանքները, պարզեցին, որ հանգուցեալ լրտեսի ծռած գործը շտկելու համար հարկաւոր է լինելու մի քանի միլիոն ծախք. Բէդլը Ռուսաստանին յայտնել է աւստրիական ամենագաղտնի զինուորական ձեռնարկութիւնների բոլոր մանրամասնութիւնները։

— Պարզվում է, որ ինքնասպանութիւն գործած Բէդլը բացի աւստրիական, նոյնպէս գերմանական գաղտնիքներ է յայտնել Ռուսաստանին։ Վիէննայում կատարվում են ձերբակալութիւններ զինուորական բարձր շրջաններում։

— Աւստրիական կայսր Ֆրանց Յովսէփը լսելով գնդապետ Բէդլի ինքնասպանութեան տեղեկութիւնը, բացականչեց՝ «Մե՛ղ զօրք»։

— Էսադ-փաշայի զօրքերի մէջ սկսվել են լուրջ խռովութիւններ ոռճիկները չը ստանալու պատճառով։ Էսադ-փաշան խնդրում է Բ. Դրան շտապել դրամ ուղարկելու, նախազգուշացնելով՝ որ հակառակ դէպքում կարող է սպառնական բնաւորութիւն ըստանալ սկսված շարժումը։

— Կ. Պոլսի իտալական դեսպանը սպառնում է Թիւրքիային՝ գրաւել Տրիպոլիսի կղզիները, եթէ թիւրք օֆիցէրները արաբների միջից յետ չը կանչվեն։

— Եւրոպական քաղաքական շրջաններում խօսում են, որ դաշնակից բալկանեան պետութիւնների ներկայացուցիչների համագումար կայցնելու միտքը բղխում է Ռուսաստանից. հետեւաբար յիշեալ համագումարը տեղի պէտք է ունենայ Պետերբուրգում արտաքին գործերի մինիստր Սազոնովի նախագահութեամբ։

— Բացի Ռուսաստանից, Անգլիան ևս խիստ պահանջ դրեց Բոլգարիային, Սերբիային և Յունաստանին խելքի գալ և չը դիմել եղբայրասպան պատերազմի։ Թէև ամեն բոլէ պատերազմը կարող է բռնկվել, սակայն քաղաքագէտները յոյս են տածում, որ արիւնլեղութիւն չի լինի և գործը կը վերջանայ հաշտութեամբ։

— Հաստատվում է, որ Բոլգարիայի և Յունաստանի միջև գաղտնի պայմանագիր է կնքված նուաճված երկիրների բաժանման համար։

— «Berl. Tag.»-ը ասում է, որ Լոնդոնի հաշտութիւնը վերջ դրեց Եւրոպական Թիւրքիային։

— Պետերբուրգի քաղաքապետը թոյլ չը տուեց Բոգիչևվին, Միլիւկովին և Շինգարեւին դասախօսութիւն կարդալ Պետական Դումայի գործունէութեան մասին։

— Պուրիշկեվիչը Պետերբուրգի հրդեհաշէջների յօբելեանը շնորհաւորելով, իր հեռագրում խորհուրդ է տալիս չընդունել հրդեհաշէջներ հրէանեերից, որոնք ընկերութեան մէջ մտնում են քաղաքական նպատակով...

— Բենդերգեազի մաքսատունը դադարեց տուրքեր վճարել պետական գանձարանին, որովհետև բոլոր հասոյթները ժողովում է Սալար-ուդ-Դովլէի լաշտրը։ Մաքսատան ռուս հաւատարմատարը առաջարկեց Աստրաբադի հիւպատոսին նախազգուշացնել Սալար-ուդ-Դովլէին, որ եթէ այդպիսի քայլ կըկնվի, այն ժամանակ ռուսաց զօրամասը կը գրաւէ Մեշէդեսերի և Բենդերգեազի մաքսատները։

— Շանխայում փորձ եղաւ յարձակվել արքունի զինապահեստի վրա։ Զօրքերի կրակից յարձակվողներից 20 հոգի սպանվեցին։ Զինաստանում յուզմունքները ստանում են սպառնական կերպարանք։

— Մենշիկովը «H. Вр.»-ում արշաւանք է սկսել պրեմիէր Կոկովցեվի դէմ, որին խորհուրդ է տալիս հրաժարվել նրանից յետոյ, երբ աջակցողները Պետական Դումայում անվստահութիւն յայտնեցին նրան։

— Մինիստրների խորհրդի յանձնաբարութեամբ՝ ներքին գործերի մինիստր Մակլակովը Պետական Դումայում բացատրութիւններ կը տայ, հիմնվելով սենատոր Մանուխինի քննութեան վրա, Լէնայի դէպքերի մասին։ Զինուորական մինիստրը կը պաշտպանէ զօրքերի գործողութիւնները։

ՁԸ ՀԱՍՑՎԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

21 մայիսի

Փոթիից—Զախարովին, Թիֆլիսից,—Զեբէյեանցին, Բազուից—Տէր-Մկրտչեանին, Օղեսսայից—Ստեփանեանցին, Կարսից—Լէնֆիաճեանցին, Պետերբուրգից—Պաշչանին։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԲԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ԲԱԼԱՆԹԱՐ
Ե. ՏԷՐ-ՄԱՐԳԱՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԲԺԻՇԿ
Ա. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑԸ
ՄԵԿՆԵՑ ԿԻՍԼՕՎՕԴՍԿ
(Կովկաս. հանք. ջրերը)։
Հիւանդների ընդունելութիւնը «ՐՕՍՍԻԱ» հիւրանոցում։
(ս. մ.) 377 100—50

Ծախվում են
ՊԱՏԱՀՄԱՄԲ ՇԱՏ ԷԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ
Զուգունէ գերտաներ (столбы) 10 հատ, երկաթէ պատշգամբներ 2 հատ, ներքևից պահարան-ձօղերով, երկաթէ սանդուղքներ 19 աստիճաններով, վառարանի պրիբօրներ հերմետիկ փականով, պղնձէ օդանցուկներ, փայտէ երկ-փեղկ դռներ և լուսամուտներ, փայտէ սանդուղքներ 40 աստիճաններով։ Հարցնել Մադաթեան կղզու վրա՝ Զաղէթեանի փայտեղէնի գործարանի դիմացը՝ Իշխ. Ցիցիանովի դիմաց Ի. Շահուլեանին, առ. ժամը 7-ից մինչև երեկ. ժամը 7-ը ամեն օր։
(Կ.Ե.) 415. 3—1

15—9 (М. 147685)

Լոյս տեսաւ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆԻ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ
ՕԻՐՈՑ ԵՒ ԳԱՂԱՓԱՐԻ ՍԳԱՒՈՐ ԵՐԳԻՉԸ
Գինն է 15 կօպ.
Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին։
հ. կ. 348. 6—6

Ամենքից սիրված եմ

Ուղարկում եմ իմ լուսանկարը Ձեզ ի նշան իմ աղաւաութեան օնանիզմից, որից ես տանջվում էի մանրողջ 18 տարի։ Ես շատ ոյժ եմ կորցրել, երբէք ուրախ չէի զգում ինձ, շարունակ ինչ-որ մի բան ինձ ճնշում էր. իսկ այժմ ինձ շատ ուրախ եմ զգում։ Ես ամաչկոտ էի կանանց շրջանում, դժգոհ էի ինքս ինձանից, իսկ այժմ լինում եմ ամեն տեսակ շրջաններում և ամենքից էլ սիրված եմ։ Հարիւր անգամ շնորհակալութիւն Ձեր «Բիօլա-Լասէյ» բուժիչ պրէպարատի համար։ Տ. Մ. Ն.

Եթէ Դուք հիւանդ էք ընդհանուր կամ սեռական թուլութեամբ, ունէք գլխացաւ, անքնութիւն, արեան պակասութիւն, տանջվում էք **օնանիզմից** ու նրա հետեւանքներից, ունէք **վախկոտութիւն**, **բոյլ** յիշողութիւն, վիներաս. հիւանդ. հետեւանքներ, եթէ Դուք ջղային էք, զրգռվող, յոգնած—խնդրէք դեղատոմս մի տուփ «Բիօլա», սակայն իսկական «Բիօլա-Լասէյ»։ Դուք փայլուն հետեւանքներ կը ստանաք։ Դա յայտնի դեղ է Նէվրաստենիայի դէմ և միանգամայն անվնասակար է։ Ցեղեկ. համար կարելի է դիմել՝ С.-Петерб., отд. 3 частн. почтов. ящ. № 371.

(П. 81574) (յուն. 30)

53 տարեկան եւ 54.

Ես և կինս մի քանի տարի հիւանդ էինք ստամոքսի կատարրով. իսկ այժմ, շնորհիւ «Դ-ր Մէյէրի Սոմօսիգէնի», մեր ստամոքսները բոլորովին զրաւոր են։ Ձեզ չը զրեցի նրա համար, որովհետև սպասում էի բուժումը տարուելուց յետոյ մի քանի ամիս անցնէր։ Անցնելով յիշեալ ժամանակամիջոցը՝ կատարեալ կերպով կարող եմ ասել, որ ձեր պրէպարատը հրաշալի գեղ է ստամոքսի կատարրի դէմ և գլխաւորապէս բուժում է մայասիրային բոլոր հիւանդութիւնները։ Ես 53 տարեկան եմ, իսկ կինս՝ 54. Ցարակցում եմ այս նրա համար, որ, շատ կարելի է, օրեմ մեկը կը մտածէ, թէ այդ հասակում յիշեալ գեղը անզօր է, թող իմանայ ուրեմն, որ ինքը սխալվում է։ Ընդունէք խորին շնորհակալութիւն։ Ցանկանում եմ Սոմօսիգէնի տարածումը յօգուտ մարդկայնոյ։ Ուսուցիչ Ն. Գրիգոր։ Սարանսկ, Պենզէնի նահ.։

Ձրի դեղատոմս.—Կիրցրէք մօտակայ դեղատոմս «Դ-ր Մէյէրի Սոմօսիգէնից» մի տուփի և ընդունէք 1—3 տարէկան օրական 3 անգամ, մինչև որ ձեր ստամոքսը կանոնաւորվի։

(П. 66969)

ԴՕԿՏՕՐ
Ա. ՇԱՀԲԱԶԵԱՆ
ԲԵՐԼԻՆՈՒՄ

Շարունակում է ընդունել ամեն տեսակ հիւանդների և խորհրդակցութիւններ է կատարում պատշաճաւոր հեռաւորութիւններ։ Ձեր հասցէն՝ Berlin N. W. Luisenstr. 67. Telephon Amt. Norden. 92—74.

(Ե. ու.) 412. 20—2

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐԻՆ

Սպէրմին-Պէլիով օգտվող հիւանդներին աշխատում են խարիւ մեծախոսում բէկլամներով սերմային երկաթից պատրաստված հեղուկների մասին, ըստ որում այդ բէկլամների մէջ անամօթաբար խեղաթիւրում են փաստերը և ժամանցոյց են լինում եւրոպական գիտնականների անուան և աշխատութիւնների վրա, մինչդեռ այդ գիտնականները երբէք չեն տեսել այդ պրէպարատները։ Մենք մեր պարտքն ենք համարում նախազգուշացնել հիւանդներին այդ մանկամիտներից, որովհետև նրանք՝ չունենալով ոչ մի առնչութիւն Սպէրմին-Պէլի հետ՝ շատ անգամ պարունակում են իրանց մէջ հակաառողջական նիւթեր։

Նեվրասթենիայի, սեռական թուլութեան, զառամութեան, իսթէրիկայի, նեվրալգիայի, սակաւարիւնութեան, բոխախի, սիֆիլիսի, սնգիկային բժշկութեան հետեւանքների, սրտի հիւանդութիւնների (չարութիւն, սրտի պնդախտութիւն, սրտի բարախումն, պէրէբոյ, միօկարդիտ), **զարկերակի կարծրացումի, ալիսհոլիզմի, ողնաուարի հիւանդութեան, կարուածների, հիւանդութիւններից առաջացած թուլութեան, յոգնածութեան** և այլ հիւանդութիւնների ժամանակ միայն **Սպէրմին-Պէլի** գործածութեամբ կարելի է հասնել այն փայլուն հետեւանքներին, որոնց մասին վկայում են ամբողջ աշխարհի յայտնի գիտնականների և բժիշկների գիտութիւնները։

Հարկաւոր է ուշադրութիւն դարձնել **ՍՊԷՐՄԻՆ-ՊԷԼԻ** անուան վրա և մերժել բոլոր մակամները և հեղուկները զանազան անուններով, որոնց անպէտքութեան մասին հրատարակված է առանձին բրոշիւր, որն ուղարկվում է ձրի՝ **Սպէրմինի** մասին եղած նորագոյն գրականութեան հետ միասին։

ՍՊԷՐՄԻՆ ՊԷԼԻՆ ԿԱՐԵԼԻ Է ՁԵՌՔ ԲԵՐԵԼ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՏՆԵՐՈՒՄ ԵՒ ԴԵՂԱՎԱՃԱՌԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ,

ОРГАНОТЕРАПЕВТИЧЕСКІЙ ИНСТИТУТЪ
Профессоръ Д-ръ ПЕЛЬ и С-ья
Поставщики Двора
ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА
С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

(П. 69718) 12—3

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ՊԱՏԱՆԻ *արմաւախի II գրքոյկը*
Գինը 20 կ., ճանապարհածախսով 25 կ.։
Գրքոյկին կցված է Մ. Բէջանեանի պատկերը։
ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ է 1913 թ. բաժանորդագրութիւնը
Թիֆլիսում 6 գիրքը 1 ր., դուրսը 1 ր. 25 կօպ.։ Արտասահման՝ 5 ֆր.։
ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ կարելի է բաժանորդագրվել 1) «ԳԻՐ» գրախանութում, 2) «ՆՈՐԿԵԱՆՔ» գրախանութում, Մ.Եքայէլեան պր. № 36.
Խմբագրութեան հասցէն՝ Ходживанкская ул. № 5, М. Эприкянъ, կամ Tiflis (Caucase) Rue Khodjivank., M. Eprikiantz. 419. 1—1

Զարմանասների համար
ԼՈՅՍ ԵՆ ՏԵՍԵԼ
Բժշկ. Քէլդէր Ա. Գ. ԵՍԱՅԵԱՆԻ
1) «Դաղտնի հիւանդութիւնների բժշկարան» (կանանց և տղամարդկանց վեներական և այլ ցաւեր), բոլոմաթիւ բէջէպտներով, խորհուրդներով և նկարներով։ Անհրաժեշտ բժշկարան է ամեն մի չափահաս մարդու համար, նամանաւանդ այնտեղ, որտեղ չը կան մասնագէտ բժիշկներ։ Լեզուն շատ պարզ ու ամենքին հասկանալի։ Գինն է 50 կ.։
2) «Տրիպէր (սուսուկ) եւ նրա բժշկութիւնը» բէջէպտներով, բազմաթիւ խորհուրդներով ու նկարներով։ Գինն է 20 կ.։
3) «Սնիկարմաթի տպավորը կամ մօդեի իւրակէն», խիստ ծիծաղաշարժ վոդեվիլ միմիայն չափահասների համար։ Գինը 20 կ.։
4) «Ասնայի նուանդէրը» յայտնի վոդեվիլը, շատ ծիծաղաշարժ 2-րդ հրատարակութիւն։ Գինը 15 կ.
5) «Գիւնեցոյն դաղտնամ», պատմուածք հայթուրքական կռիւներից. գլխակների նկարներով։ Գինը 7 կ.։
6) «ԲաՀՀի կենսագրութիւնը», պատկերով։ Ամենքին հասկանալի գրված։ Գինը 10 կ.։

Ուղարկում եմ բոլոր գրքերը միասին։ Պատանդողները պէտք է առաջուց գրկեն գրքերի գինը մարքաներով ճանապարհած տիրոջ՝ բոլոր գրքերը միասին—17 կօպ. (Անպայման՝ զգաստոյ)։ Հասցէն՝ Тифлисъ, Семеновская ул. № 9. Медицинскому фельдшеру А. Г Есаянцу.
(հ. կ.) 44. 100—36

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ Իրաւունքներով
Հաշուապահական Կուրսեր
ա մարային պարապմունքներով
ՅՈՎՀ. ԶԱՔ. ՏԷՐ-ՍՏԵՓԱՆԵԱՆԻ
Ընդունելութեան քննութիւնները մայիսի 30-ին և 31-ին։
I Թումանովսկայա փ. սեփ. տ. № 13 (առ. ժ. 9—2-ը)
Միխայլովսկի պր. № 53 (երեկ. ժ. 6—8-ը)։
ե.հ.կ. 382. 10—5

ՐԱՖՖԻ ՄԱՀՎԱՆ 25-ԱՄԵԱԿԻ
ԱՌԻԹՈՎ
Լոյս տեսաւ Բ. անգամ
ՐԱՖՖԻ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ
համառօտ հանրամատչելի տեսութիւն. անհրաժեշտ է ամեն մի աշակերտի և հայի համար։ Բաֆֆիի պատկերով։
ԳԻՆԸ 10 ԿՕՊ.։
Գումարով ուղղողներին զեղչ։
Դիմել հեղինակին՝ Тифлисъ, Семеновская № 9. А. ЕСАЯНЦУ. Նախօրօք ուղարկել 12 կօպ. մարկա։
(օ.մ.) 410. 3—2

ԶԻՆՈՒԹԵԱՆ ՆԻՒԹԵՂԷՆՆԵՐԻ ՊԱՀԵՍՏ
Ինժեներ Ի. Ս. Պօնդոյեվի
Թիֆլիս, Ելիզավետին. փ. № 164, անկիւն Բակինսկայա փ.։ Տէլէֆօն № 10—93.
ՊԱՀԵՍՏՈՒՄ ԿԱՆ
ՑԵՄԵՆՏ ԵՐԿԱԹԷ ԳԵՐԱՆՆԵՐ
ԵՐԿԱԹ—անկիւնի, կաթսայի, բիֆլէնոյ, տանիքի՝ սև և ցինկով պատած։ ԱՍՖԱԼՏ սրդրանեան ԳՈՒԴՐՕՆ, կրակի դիմացող աղիւս և կաւ։ Շինութեան և փուչ ԱԳԻՒՍ, ԿԴՄԻՆՏՐ մաքսէյլեան տեսակի և այլ առարկ.։ Աղիւսի սեփական գործարան Թիֆլիսում։ Ամեն տեսակ շինարարական նիւթեղէն. համար տրված պատուէրները կատարվում են շուտափոյթ։
(ու.) 7. 30—22

*) Մինչև այժմ խմբագրութիւնս այդ գումարը չէ ստացել։ Խմբ.

Типографія канцеляріи Намѣстника Его Императорскаго Величества на Кавказѣ Лорисъ-Меликовская улица, домъ казенный